

РЕШЕНИЕ

№ 7237

гр. София, 19.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 55 СЪСТАВ, в публично заседание на втори април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: КАМЕЛИЯ ПЛ. КОЛЕВА

при участието на секретаря РОСИЦА М. ЛАШОВА
като разгледа докладваното от КАМЕЛИЯ ПЛ. КОЛЕВА Гражданско дело № 20221110159309 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл.422 и следващите от *Гражданския процесуален кодекс* (ГПК).

Образувано е по предявени от „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. клон България /ищец/ срещу Т. В. Б. /ответник/ установителни иски, както следва:

- иск с правно основание чл.422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр. чл. 9 ЗПК вр. чл.240, ал.1 ЗЗД за установяване съществуване на вземане за сумата 1359.10 лева - непогасена главница, дължима по договор за потребителски стоков кредити № CREX-18314818 от 23.12.2020г., ведно със законната лихва от подаване на заявление по чл.410 ГПК – 29.11.2021г., до окончателното плащане;
- иск с правно основание чл. 422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр.чл.240, ал.2 ЗЗД за установяване съществуване на вземане за сумата 143.72 лева - договорна лихва за периода от 01.03.2021г. до 01.01.2022г.;
- иск с правно основание чл. 422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр.чл.86, ал. 1 ЗЗД за установяване съществуване на вземане за сумата 86.80 лева – мораторна лихва върху главницата за заемна сума за периода 01.04.2021г. – 16.11.2021г.
- при условията на евентуалност – ако съдът приеме, че предсрочната изискуемост не е обявена на длъжника преди депозирание на заявлението по чл. 410 ГПК в съда – 29.11.2021г., са предявени кумулативно обективно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 9 ЗПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД вр.

чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответника Т. В. Б., да заплати на ищцовото дружество следните суми: 1359.10 лева - непогасена главница, дължима по договор за потребителски стоков кредит № CREX-18314818 от 23.12.2020г., ведно със законната лихва от подаване на заявление по чл.410 ГПК – 29.11.2021г., до окончателното плащане; 143.72 лева - договорна лихва за периода от 01.03.2021г. до 01.01.2022г.; 86.80 лева – мораторна лихва върху главницата за заемна сума за периода 01.04.2021г. – 16.11.2021г.

Ищецът твърди, че ответникът не е изпълнил задълженията си към заемотателя по договора за кредит и дължи претендираните суми към него, като извежда активната си правна легитимация от качеството си на кредитор съгласно сключения между страните договор за потребителски стоков кредит № CREX-18314818 от 23.12.2020г. и издадената в негова полза заповед по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. № 74562/2021г., връчена по реда на чл. 47, ал. 5 ГПК. Заявява, че сключения между страните договор е такъв от разстояние съгласно чл. 6 ЗПФУР, по повод на подадено от ответника заявление, което било одобрено, а на потребителя бил изпратен код за потвърждение, имащ силата на обикновен електронен подпис по смисъла на чл. 13, ал. 1 ЗЕДЕП. В изпълнение на договора, ищецът превел по сметка на упълномощения търговски партньор заемната сума от 1443.80 лева за закупуването на стоки и услуги на изплащане за срок от 12 месеца, обхващащи периода сключване на договора до 01.01.2022г. и месечна погасителна вноска от 136.62 лева, включваща и възнаградителна лихва съгласно чл. 2 от договора. Кредитополучателят се задължавал да заплати еднократно на кредитора и такса ангажимент, срещу която договорът се сключва при фиксиран лихвен процент. Сочи, че на основание чл. 3 от договора страните договорили, че при забава на една или повече месечни вноски кредитополучателят дължи обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода на забавата. Твърди, че длъжникът преустановил плащанията по кредита на 01.03.2021г., до който момент погасил една месечна вноска. Релевира, че вземането е станало предсрочно изискуемо със забавата на две или повече месечни вноски, за което длъжникът бил уведомен, като кредитът бил обявен за предсрочно изискуем, считано от 12.08.2021г. С исковата молба се прави и изявление към длъжника-ответник, че кредиторът счита кредита за предсрочно изискуем. Претендира направените в исковото и заповедното производство разноски. Представя доказателства.

Ответникът, чрез назначения му особен представител – адв. Л., в срок депозира писмен отговор, с който сочи, че поради невъзможност да се свърже с ответника, не оспорва иска по основание и размер.

Софийският районен съд, при преценка на материалите по делото, установи следното от **фактическа страна**:

По делото е представен Договор за потребителски паричен кредит от 23.12.2020г., с който „БНП Париба Пърсънъл Файненс“, клон България се е задължил да представи на Т. В. Б. кредит за потребителски цели в размер на 1443.80 лева срещу насрещното задължение да погасява дълга при условията на дванадесет равни месечни погасителни вноски от по 136.62

лева с падеж всяко 1-во число на съответния месец и с включена в тях договорна лихва и при първоначална вноска от 100.80 лева. Годишният лихвен процент бил определен на 20.56 %, а годишният процент на разходите възлизал на 22.62 %. Предвидено било, че заемната сума е следвало да се застрахова за сметка на потребителя – „сигурност на плащанията“. Застрахователната премия възлизала в размер на 120.87 лева. Договорът обективирал погасителен план с последна падежна дата 01.01.2022г., както и ред за погасяване на задълженията в случай на недостатъчна наличност – т.4 ОУ. Съгласно т.3 от ОУ, просрочието в плащането на една или повече погасителните вноски било свързано с правото на кредитора да начислява лихва за забава в размер на законната лихва, установена за страната и да обяви вземането за предсрочно изискуемо без уведомление при просрочие на две или повече месечни погасителни вноски.

Прието е извлечение от Търговския и фирмен регистър на Търговския съд в гр.Париж, Франция, относно правосубектността на ищеца, както и нотификация от същия орган, удостоверяваща правоприемство между „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД и „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. – Париж, което дружество се установява от вписване в ТР на АВ, че действа на територията на страната чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. – клон България, КЧТ.

Приета е съдебно-счетоводна експертиза, вещото лице по която след преглед на материалите по делото и на относимите по спора документи при ищеца, е установило, че:

- че кредитът е бил стоков, т.е. с предназначение за закупуване на устройство и аксесоари към него, поради което сумата не е била реално получена от ответника;
- извършено е едно погашение по договора на 01.02.2021г. в размер на 136.62 лева, с които са били погасени главница в размер на 104.77 лева, лихва в размер на 31.85 лева;
- непогасената част по процесния договор е в общ размер на 1486.82 лева, от които 1359.10 лева главница, 113.66 лева договорна лихва и 14.06 лева обезщетение за забава съгласно чл. 3 от ОУ, ако се приеме, че предсрочната изискуемост е настъпила на 12.08.2021г.;
- непогасената част по процесния договор е в общ размер на 1807.54 лева, от които 1359.10 лева главница, 143.72 лева договорна лихва 304.72 лева обезщетение за забава съгласно чл. 3 от договора, ако се приеме, че предсрочната изискуемост е настъпила на 02.01.2022г. с изтичане на крайния му срок;
- непогасената част по процесния договор е в общ размер на 1345.29 лева, от които 1204.96 лева главница, 92.09 лева договорна лихва и 12.24 лева обезщетение за забава съгласно чл. 3 от договора, ако се приеме, че предсрочната изискуемост е настъпила на 12.08.2021г. и ако договорната и мораторната лихва се начисляват върху чистата заемна сума;
- непогасената част по процесния договор е в общ размер на 1624.60 лева, от които 1240.96 лева главница, 119.64 лева договорна лихва и 264.00 лева обезщетение за забава съгласно чл. 3 от договора, ако се приеме, че предсрочната изискуемост е

настъпила на 02.01.2022г. с изтичане на крайния му срок и ако договорната и мораторната лихва се начисляват върху чистата заемна сума;

- годишният процент на разходите е 22.62% при параметрни – размер на кредита, договорен лихвен процент, срок на погасяване и застрахователна премия.

В о.с.з. вещото лице поддържа заключението си и уточнява, че посочената договорна лихва от 92.09 лева е върху вноските с настъпил падеж към 12.08.2021г. Обяснява, че мораторната лихва би била 44.64 лева, ако същата се определи при вариант първи – обявена предсрочна изискуемост на 12.08.2021г. и при съобразяване на претендирания от ищеца период, а при втория вариант – ако предсрочната изискуемост се приеме за настъпила на 01.01.2022г. – договорната лихва ще бъде в размер на 113.33 лева до 16.11.2021г. 997.73 лева е редовно падежираше главница по вноски с настъпил падеж към тази дата.

Видно от служебно извършена справка в Търговски регистър, по силата на договор за прехвърляне на търговско предприятие по чл.15, ал. 1 ТЗ „Юробанк България“ АД е придобило търговското предприятие и дейността на „БНП Париба Пърсънъл Файненс-клон България“ КЧТ. Обстоятелството е настъпило преди приключване на съдебното дирене, поради което следва да се вземе предвид настъпилото прехвърляне на търговското предприятие и заместването на първоначалния ищец с нов - „Юробанк България“ АД.

Софийският районен съд, вземайки предвид материалите по делото и доказателствата, въз основа на вътрешното си убеждение и закона, прави следните **правни изводи**:

Сключеният между страните договор е такъв за паричен заем по смисъла на чл.240 и сл. от ЗЗД. Съдът, при служебно извършената проверка за неравноправни клаузи, не намира такива в договора за кредит. След анализ на договора, съдът намира, че не са налице и предпоставките на чл. 22 от ЗПК, за да бъде обявен процесния договор за потребителски кредит за недействителен. Договорът съдържа всички съществени клаузи, поради което не е налице основание да се счита, че така сключеният договор е недействителен. В същия изрично е посочен размер на кредитния лимит, валутата на предоставяните средства, в която следва да стане и издължаването, срок за плащане на вноските по договора за извършване на погашения, ред за плащане на вземанията по пера при недостатъчна наличност, размер на възнаградителната лихва и начин на начисляване, респ. размер на лихвата за забава, която се съизмерява с установената с ПМС законна лихва, както и размер на ГПР.

Съдът намери за доказано, че кредитни средства по договора са били усвоени от потребителя, предвид причината за финансиране – финансиране покупка на стоки /мобилен телефон и аксесоари към него/. Сключването на договора и приемане на неговите условия е скрепено с неоспорен от ответника негов подпис и конклюдентно с направеното от него едно погашение по кредита на 01.02.2021г. в размер на 136.62 лева.

Съгласно чл.19, ал.4 ЗПК ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения. Нарушението на този императив води до нищожност на клаузата – аргумент от чл.19, ал.5 ЗПК. Разпоредбата в сила от 23.07.2014г., но и преди обективизиране на ограничението в закона, съдебната практика е приемала, че такъв размер нарушава принципа за справедливост в гражданските правоотношения и

обогаत्याва неоснователно кредитора, което прави клаузата от договора нищожна, като накърняваща добрите нрави – чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД, а завишението над този праг не може да се оправдае с риска на кредитора. В настоящия случай ГПР е под нормативно установеното ограничение. Определен в размер на 22.62 % ГПР по договора не надхвърля неразумното оскъпяване на кредита.

По отношение на клаузата за заплащане на застраховка „Защита на плащанията“ и дължимостта на сумата 120.87 лева застрахователна премия, включена в размера на месечните погасителни вноски, съдът намира следното: По делото няма доказателства за сключен договор за застрахова с този предмет, нито има данни по делото ищцовото дружество да е заплатило уговорената в договора застрахователна премия от името на кредитоплучателя, за да претендира плащане по нея. Освен това, доколкото по делото не са представени писмени доказателства, че застрахователната премия е заплатена от ищцовото дружество на застрахователя, не може да се направи и извод за валидност въобще на договор за застраховка. Ето защо претенцията за плащане на дължимите застрахователни вноски, включени в главницата, е неоснователна.

От значение по делото е даване на разрешение на въпроса настъпила ли е предсрочна изискуемост по кредита преди подаване на заявлението по чл. 410 ГПК. Законът, в частност текста на чл. 60, ал. 2 ЗКИ, предвижда възможност за кредиторът да поиска издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 410/417 ГПК, както в хипотезата, когато кредитът или отделни вноски от него не бъдат издължени на договорените дати за плащане, така и в случаите, когато кредитът бъде обявен за предсрочно изискуем поради неплащане в срок на една или повече вноски по кредита. За да настъпи предсрочна изискуемост на кредита, е необходимо: 1/ да са настъпили уговорените в договора за кредит обстоятелства за упражняване на потестативното право на банката – кредитор; 2/ банката да заяви, че упражнява правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем; 3/ това волеизявление да достигне до кредитополучателя.

В настоящия случай по делото не се съдържат доказателства за изявление на кредитора, с което е упражнил правото си да обяви вземането си за предсрочно изискуемо в пълен размер, нито такова изявление да е достигнало до кредитополучателя, в който смисъл е т.18 от тълкувателно решение № 4/18.06.2014г. по тълк.д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС/. Ето защо, този съдебен състав приема, че волеизявление на кредитора с посоченото по-горе съдържание не е достигнало до длъжника преди подаване на заявлението, поради което вземането и не може да се приеме за предсрочно изискуемо на твърдяната от дата – 12.08.2021г. Както се посочи по-горе и е изводимо от приетата за установена фактическа обстановка, длъжникът е в забава на плащанията по договора на повече от една вноски и банката има право да упражни правото си на предсрочна изискуемост, с което двете предпоставки за реализирането на тази възможност са налице, но липсва третата предпоставка, защото изявление на банката, достигнало до длъжника, не е налично, въпреки че има позоваване на изпращане на покана. Поканата, на която ищецът се позовава не е представена, поради което и с оглед разпределената доказателствена тежест, ищецът следва

да понесе последиците от бездействието си.

В тази хипотеза се поставя въпроса следва ли съдът да се произнесе по установителния иск. Отговор на касаещия делото въпрос е даден с Тълкувателно решение № 8 от 02.04.2019 г. по тълк. д. № 8/2017г. на ОСГТК на ВКС. Според постановките на точка от посоченото тълкувателно решение е допустимо предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ. Предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост може да бъде уважен за вноските с настъпил падеж към датата на формиране на силата на пресъдено нещо, въпреки че предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК. От значение за решаване на поставените по делото въпроси е т. 9 от Тълкувателно решение № 4/18.06.2014г. по тълк. д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС, според която в производството по чл. 422, ал. 1 ГПК, респ. чл. 415, ал. 1, съществуването на вземането по издадена заповед за изпълнение се установява към момента на приключване на съдебното дирене в исковия процес, като в това производство разпоредбата на чл. 235, ал. 3 ГПК намира приложение по отношение на фактите, настъпили след подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, с изключение на факта на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес.

В обобщение, може да се заключи, че съединяването при евентуалност при посоченото условие на осъдителните искове с установителните по реда на чл. 422 ГПК е допустимо, тъй като ищецът има правен интерес от разглеждането на осъдителните претенции при отхвърляне на установителните такива, когато основаниято за отхвърляне на главните искове е свързано с настъпване на обстоятелство /предсрочна изискуемост/, за момента на осъществяването на което се поддържат по двата вида искове различни темпорални момента – преди и след заявлението за издаване на заповед за изпълнение, но това отхвърляне на установителния иска не може да бъде в цялост, а само за вноските, чийто падеж не е настъпил до края на съдебно дирене, включително пред въззивния съд.

При все това, въпросът дали е настъпила предсрочната изискуемост по кредита не засяга основателността на предявените установителни искове, защото в хода на процеса е настъпил крайният срок на издължаване на кредита – 01.01.2022г. Даденото по-горе разрешение прави установителният иск допустим и основателен за всички падежирали и непогасени вноски към датата на приключване на устните състезания в исковия процес, като това не представлява недопустима подмяна на основаниято на претенцията, доколкото вземането в единия и в другия случай се основава на договора за кредит/заем. Макар този въпрос да е намерил разрешение в тълкувателното решение за случаите на проведено

заповедно производство въз основа на документ – извлечение от счетоводните книги на банка по договор за банков кредит, в който е отразена изискуемост на целия дълг, поради настъпила предсрочна изискуемост, то същото на още по-голямо основание намира приложение при договорите за заем, тъй като даденото разрешение е принципно. В този смисъл, предявеният установителен иск по чл.422 вр.чл.240, ал.1 ЗЗД срещу Т. Б. е основателен, тъй като към датата на приключване на устните състезания – 02.04.2024г., е настъпил крайният срок за издължаване на заема, съгласно инкорпорираният в договора погасителен план при установено при това необслужване на кредита от потребителя, считано от м.02.03.2021г. /изтичане на падежа на втората вноски/. Допълнително съдът намира, че когато заявлението е по реда на чл.410 ГПК, т.е. основава се не на документ по чл.417 ГПК, а на самия договор за заем, на основание чл.235, ал.3 ГПК следва да се вземат предвид всички факти, настъпили до датата на приключване на устните състезания, които са от значение за спорното право.

По изложените по-горе мотиви относно действителността на договора, се приема, че дължимата главница по договора е единствено усвоената от ответницата сума в размер на 1240.96 лева. Дължимата главница съдът установи, позовавайки се на експертното заключение, което не е оспорено от страните, и в което е видно какъв е размерът на чистата главница, без в нея да са включени вноските по застрахователната премия, и след приспадане на направеното плащане. Искът за главницата следва да се уважи до размера от 1240.96 лева, а за разликата да бъде отхвърлен като неоснователен.

При съобразяване на изложеното по-горе, възнаградителна лихва се дължи само върху усвоената заемна сума /1343.00 лева/, изчислена от съда по реда на чл. 162 ГПК съобразно падежа на всяка вноски до 01.01.2022г. /датата на крайния срок на договора, когато настъпва предсрочната му изискуемост/ и за периода, поискан от ищеца, 01.03.2021г.-01.01.2022г., и съобразявайки обстоятелството, че лихвата се дължи от падежа на всяка вноски, т.е. за вноските след третата изискуемостта им настъпва след началната дата на търсения периода, след като предсрочната изискуемост не е обявена към твърдяната дата, то възнаградителната лихва по договора върху заемната сума за посочения от ищеца период, изчислена от съда по реда на чл. 162 ГПК, възлиза на 102.96 лева. За разликата над тази сума до пълния искан размер, предявеният иск подлежи на отхвърляне като неоснователен.

По отношение на мораторната лихва:

Забавата в плащането на парично задължение влече като последица право на кредитора да търси лихва за забава, считано от настъпване на падежа, определен с погасителния план. Мораторната лихва обаче се претендира за периода 01.04.2021г.-16.11.2021г. Съобразявайки този период, както и обстоятелството, че лихвата се дължи от падежа на всяка вноски, т.е. за вноските след третата изискуемостта им настъпва след началната дата на търсения периода, след като предсрочната изискуемост не е обявена към твърдяната дата, то мораторната лихва върху заемната сума за посочения от ищеца период, изчислена от съда по реда на чл. 162 ГПК, възлиза на 36.33 лева. За разликата над тази сума до пълния искан размер, предявеният иск подлежи на отхвърляне като неоснователен.

С оглед направената от съда преценка за допустимост на установителните иски и разглеждането им по същество, предъявените от ищеца при условията на евентуалност осъдителни иски не следва да се разглеждат.

По разноските

При този изход на спора по делото, отговорността за разноски като обективна се определя по правилата на чл.78, ал.1 и ал.3 ГПК.

Сторените от ищеца разходи са в размер на 1054.36 лева, от които 81.78 лева – разноски в заповедното производство по ч.гр.д.№ 74562/2021г. на СРС, 55 състав, и 972.57 лева – разноски за исковото производство, от които 72.57 лева държавна такса, 400.00 лева депозит за вещо лице, 400.00 лева депозит за възнаграждение на особен представител и 100.00 лева възнаграждение за юрисконсулт, дължимо по чл.78, ал.8 ГПК и определено съгласно *Наредбата за заплащане на правната помощ*. От тях в тежест на ответника следва да се възложи сумата 957.36 лева, съобразно уважената част от исковата претенция, от които 112.89 лева – разноски по ч.гр.д.№ 74562/2021г. на СРС, 55 състав, и 844.47 лева – разноски в настоящото производство.

Ответникът не е направил разноски по делото.

Мотивиран от гореизложеното, Софийският районен съд, Второ гражданско отделение, 55^{-ти} състав,

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че Т. В. Б., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „И. Г.“ № ..., дължи на „Юробанк България“ АД, ЕИК ..., следните суми, за които е издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д.№ 74562/2021г. на СРС, 55 състав:

- на основание чл.422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр. чл. 9 ЗПК вр. чл.240, ал.1 ЗЗД – сумата **1240.96 лева** - непогасена главница, дължима по договор за потребителски стоков кредит № CREX-18314818 от 23.12.2020г., ведно със законната лихва от подаване на заявление по чл.410 ГПК – 29.11.2021г., до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за горницата над присъдения до пълния искан размер от 1359.10 лева като неоснователен;
- на основание чл. 422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр.чл.240, ал.2 ЗЗД сумата **102.96 лева** - договорна лихва за периода от 01.03.2021г.-01.01.2022г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за горницата над присъдения до пълния искан размер от 143.72 лева като неоснователен;
- на основание чл. 422, ал. 1 вр. чл. 415 ал. 1 ГПК вр. чл.86, ал.1 ЗЗД - сумата **36.33 лева** – лихва за забава за периода 01.04.2021г. – 16.11.2021г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за горницата над присъдения до пълния искан размер от 86.80 лева като неоснователен.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, Т. В. Б., ЕГН *****, да заплати на „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. – Париж, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. – клон България, КЧТ, ЕИК ..., с правоприемник „Юробанк България“ АД, ЕИК ...,

сумата **957.36 лева** – разноси съобразно размера на уважената част от исковете, от които 112.89 лева по ч.гр.д.№ 74562/2021г. на СРС, 55 състав, и 844.47 лева в настоящото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

***ПРЕПИС** от решението да се връчи на страните.*

Съдия при Софийски районен съд: _____